

AGREGÁTNÍ POPTÁVKA A NABÍDKA

AGREGÁTNÍ POPTÁVKA

- Ukazuje vztah mezi cenovou hladinou a reálným HDP, který domácnosti a firmy chtějí nakupovat.
- Průběh funkce agregátní poptávky je klesající. Při vyšší cenové hladině chtějí domácnosti a firmy kupovat nižší reálný HDP.
- (rozdíl od tržní poptávky, kde působí substituční a důchodový efekt)
- Když se zvýší cenová hladina - zvyšují se ceny všech statků

ZVÝŠENÍ CENOVÉ HLADINY

- Když se zvýší cenová hladina, lidé a firmy zjišťují, že se snížily jejich reálné peněžní zůstatky. Aby udrželi peněžní zůstatky v původní výši, prodávají dluhopisy a jiná aktiva. To sníží cenu dluhopisů a jejich aktiv a zvýší úrokovou míru. V důsledku toho klesnou investice a spotřeba. Tudíž klesá reálný HDP.

SNÍŽENÍ CENOVÉ HLADINY

- Lidé a firmy zjišťují, že jejich reálné zůstatky se zvýšily. Zbavují se přebytečných peněžních zůstatků tak, že nakupují dluhopisy a jiná aktiva, což zvyšuje jejich cenu a snižuje úrokovou míru. Nižší úroková míra zvyšuje investice a spotřebu, proto vzrůstá reálný HDP.

DETERMINANTY URČUJÍCÍ KŘIVKU AGREGÁTNÍ POPTÁVKY:

1) Spotřeba (C)

je primárně určena osobním disponibilním důchodem (osobní důchod po zaplacení daní) a bohatstvím spotřebitelů. Roste-li cenová hladina, klesá i spotřeba, protože klesá reálný důchod i bohatství.

2) Investice (I)

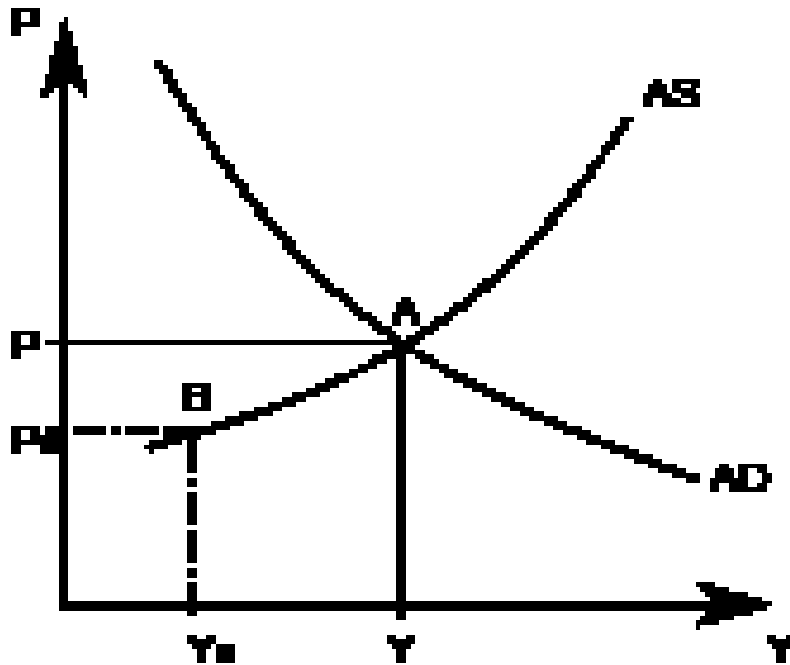
jsou určeny následujícími faktory: výše produktu, kapitálové náklady (určené daňovou politikou, úrokovými sazbami apod.) a budoucí očekávání investorů. Výši investic nejvíce ovlivňuje monetární politika. kurs dané země.

- ◉ **3) Vládní výdaje na statky a služby (G)**
jejich výše je určena pouze rozhodnutími vlády o výdajích.

4) Čisté vývozy (X)

jsou určeny rozdílem výše vývozů a výše dovozů. Mezi hlavní faktory, které ovlivňují čisté vývozy patří domácí důchod a produkt, poměr domácích k zahraničním cenám a měnový kurs dané země.

GRAFICKÉ VYJÁDŘENÍ

FAKTORY OVLIVNŮJÍCÍ AD A JEJICH DOPAD NA AD

◉ faktory hospodářské politiky:

1) monetární politika

zvýšení nabídky peněz snižuje úrokovou sazbu a uvolňuje úvěrové podmínky, což má za následek vyšší úroveň investic a spotřeby statků dlouhodobého užití.

2) fiskální politika

vyšší výdaje na nákup statků a služeb přímo zvyšují celkové výdaje a snížení daní má za následek zvýšení disponibilního důchodu a tím i zvýšení výdajů na spotřebu.

VNĚJŠÍ FAKTORY:

- 1) očekávání a podnikatelská důvěra
vyšší důvěra způsobuje, že podniky očekávají vyšší zisky, a tím zvyšují investice.
- 2) zahraniční poptávka
hospodářská konjunktura v zahraničí vede k růstu čistých vývozů a naopak krize v zahraničí vede k poklesu vývozů.

◉ 3) hodnoty aktiv

zvyšování hodnoty aktiv vede k růstu bohatství některých spotřebitelů, a tím i k růstu jejich spotřeby. Toto zvýšení může také vést ke snížení kapitálových nákladů, a tím ke zvýšení investic.

4) demografické změny

vyšší počet obyvatelstva zvyšuje spotřebu i poptávku po investicích.

FAKTORY URČUJÍCÍ AGREGAČNÍ NABÍDKU (AS)

- **Agregační nabídka (AS)** - je celkový národní produkt, který podniky vyrobí a prodají v průběhu určitého období. Křivka AS ukazuje výši reálného produktu, které bude dosaženo při kterékoli možné cenové hladině.
- Agregáční nabídka ukazuje vztah mezi cenovou hladinou a reálným HDP, které firmy chtějí vyrábět.
- Průběh funkce AS je rostoucí, při vyšší cenové hladině firmy vyrábějí vyšší HDP.

- Když se zvyšuje cenová hladina , lidé i firmy po určitou dobu podléhají peněžní iluzi. Peněžní iluze znamená, že si člověk nebo firma po určitou dobu uvědomuje růst své vlastní ceny, ale neuvědomuje si růst ostatních cen.
- Peněžní iluze je příčinou toho, že růst cen vede k růstu produkce a zaměstnanosti.
- Pak peněžní iluze vyprchají, zaměstnanost se vrací na původní úroveň a s ní se vrací na původní úroveň i produkce

- Při poklesu cenové hladiny
- Firmy podlehnou iluzi, že klesá jen jejich cena a snižují výrobu, sníží se poptávka po práci a klesnou mzdy, tomu ale brání kolektivní dohody.
- Nominální mzdy jsou „strnulé“ směrem dolů.
- Zaměstnanost, na kterou se trh práce navrácí po vyprchání peněžních iluzí po prolomení mzdových strnulostí, nazýváme přirozenou zaměstnaností

- Krátké období - křivka agregátní nabídky AS krátkého období - doba po kterou lidé a firmy podléhají peněžním iluzím a po kterou jsou mzdy strnulé směrem dolů. (měsíce, ale i roky)
- HDP, na který se ekonomika navrácí po prolomení strnulostí - nazýváme potenciálním produktem.
- Potenciální produkt je produkt, který se vyrábí při přirozené zaměstnanosti

- Agregátní nabídka dlouhého období ASL je dána potenciálním produktem.

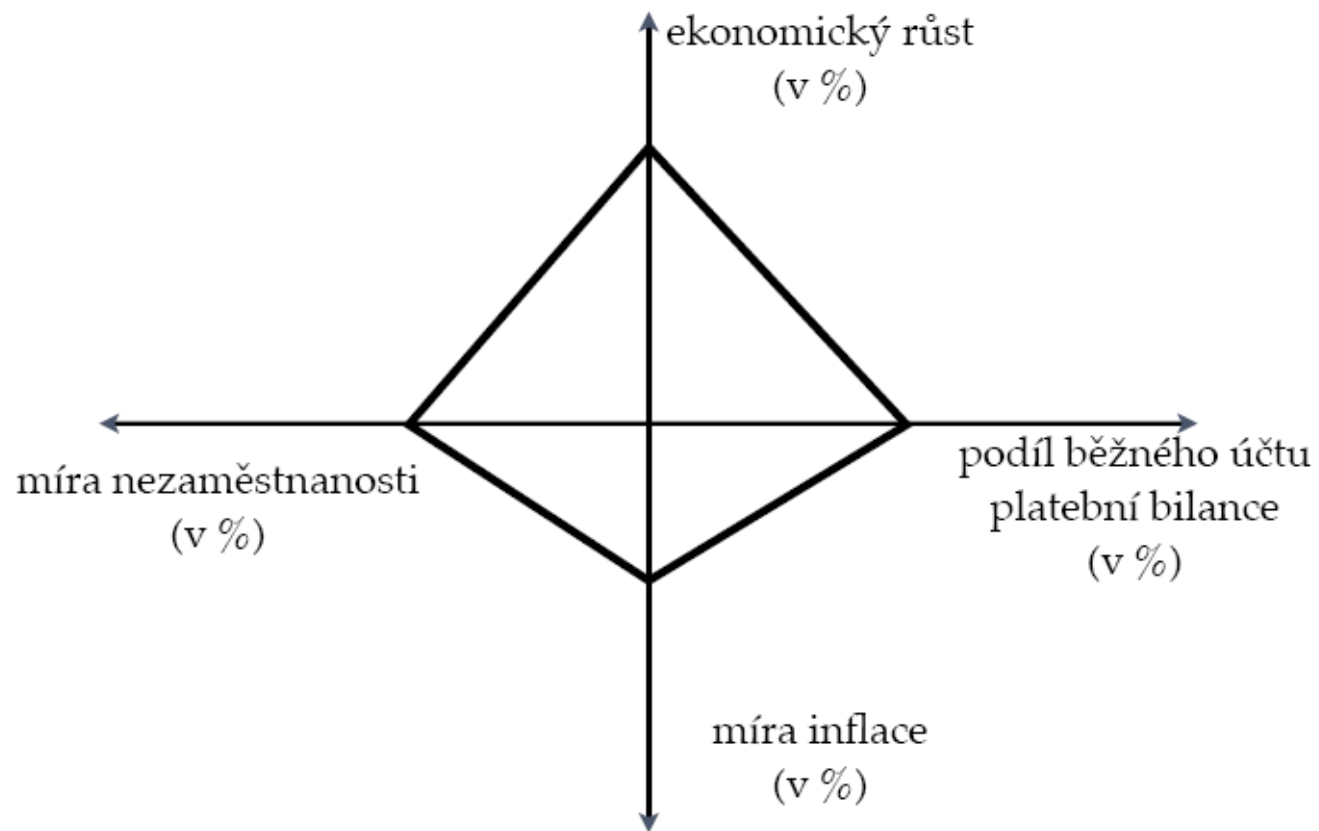
MAKROEKONOMICKÉ CÍLE A NÁSTROJE

- KONTROVERZE mezi tzv. (KLASICKÝM) NEOKLASICKÝM a KEYNESOVSKÝM přístupem k makroekonomickým problémům
- KLASICKÝ přístup - volný trh, „neviditelná ruka trhu“, LIBERALIZACE, omezení vládních intervencí
- KEYNESOVSKÁ EKONOMIE - NUTNOST VLÁDNÍCH INTERVENCÍ DO HOSPODÁŘSTVÍ

MAKROEKONOMICKÉ CÍLE

- ◉ Výkonnost ekonomiky (hospodářský růst)
- ◉ Zaměstnanost (plná zaměstnanost)
- ◉ Cenová stabilita
- ◉ Zahraniční obchod - vyrovnaná platební bilance
- ◉ Omezení deficitu vládního rozpočtu
- ◉ Minimalizace státního dluhu

- ⊙ 4 rozhodující makroekonomické veličiny:
- ⊙ produkt, míra nezaměstnanosti, míra inflace, bilance zahraničního obchodu
- ⊙ provázanost makroekonomických cílů
- ⊙ magický čtyřúhelník (N. Kaldor)

NÁSTROJE HOSPODÁŘSKÉ POLITIKY

- ◉ Fiskální (rozpočtová) politika
- ◉ Důchodová (stabilizační) politika
- ◉ Monetární (měnová) politika
- ◉ Zahraničně obchodní politika

DŮCHODOVÁ POLITIKA

- ◉ regulace cen
- ◉ zásahy státu do sociální oblasti
- ◉ regulace mezd

ZAHRANIČNĚ OBCHODNÍ POLITIKA

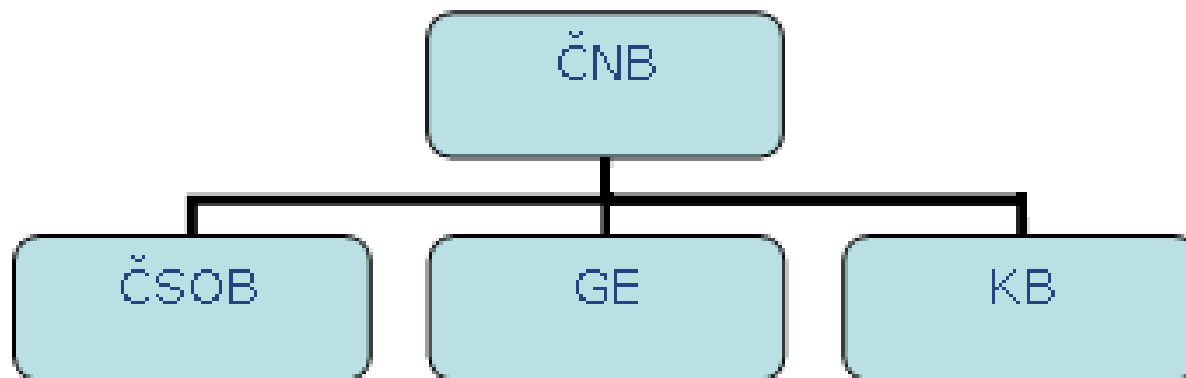
- ◉ Přímé nástroje - kvóty, celní tarify, vývozní subvence, překážky dovozu
- ◉ nepřímé nástroje - intervence centrální banky na devizových trzích.

MONETÁRNÍ POLITIKA

- ⊙ Peníze hotovostní, depozita.
- ⊙ Prováděna centrální bankou (ČNB)
- ⊙ zabezpečení cenové stability (Ústava čl.98)
- ⊙ emise bankovek (monopol),
- ⊙ dvoustupňový bankovní systém v ČR (viz)
- ⊙ Vrcholným orgánem sedmičlenná bankovní rada v čele s guvernérem (M. Singer)
<http://www.cnb.cz/cs/index.html>

DVOUSTUPŇOVÝ BANKOVNÍ SYSTÉM

- ⊙ Nástroje: přímé (administrativní)
- ⊙   nepřímé - politika povinných
- ⊙   minimálních rezerv
- ⊙   - operace na volném
- ⊙   trhu
- ⊙   - diskontní politika

2 TYPY MONETÁRNÍ POLITIKY

- EXPANZIVNÍ - pro oživení ekonomiky, v období recese.
- RESTRIKTIVNÍ - opačná situace, omezení nabídky peněz.

- ◉ Povinné minimální rezervy - stanovení výše minimálních rezerv, které jsou povinny komerční banky uložit na účtu centrální banky.
- ◉ Operace na volném trhu - nákup a prodej cenných papírů, cílem těchto operací je usměrňovat vývoj úrokových sazeb a množství peněz v ekonomice. REPO- operace.

DISKONTNÍ POLITIKA

- - ovlivňuje úvěrové možnosti komerčních bank,
- *diskontní sazba* - úroková sazba za níž centrální banka půjčuje komerčním bankám.
- *lombardní sazba* - úrok na půjčku u centrální banky, která je zajištěna zástavou cenných papírů.

- ⊙ Aktivistická měnová politika (stop - go)
restriktivní a expanzivní,
- ⊙ neaktivistická (monetaristé, Friedman),
udržování stálého měnového růstu.

- ⊙ Keynesiánci - měnová politika zaměřená na úrokovou míru,
- ⊙ Neoklasici (u monetaristů) - měnová politika - stálý vývoj množství peněz v oběhu.

FISKÁLNÍ POLITIKA

- ◉ *postupy a nástroje pomocí nichž vláda ovlivňuje chod ekonomiky,*
- ◉ *k hlavním cílům patří:*
- ◉ *podpora ekonomického růstu,*
- ◉ *utlumení výkyvů ekonomiky (hospodářského cyklu),*
- ◉ *zmírnění inflace.*

- Typy fiskální politiky:
- EXPANZIVNÍ
- RESTRIKTIVNÍ
- určitá vazba typu fiskální politiky na politický cyklus

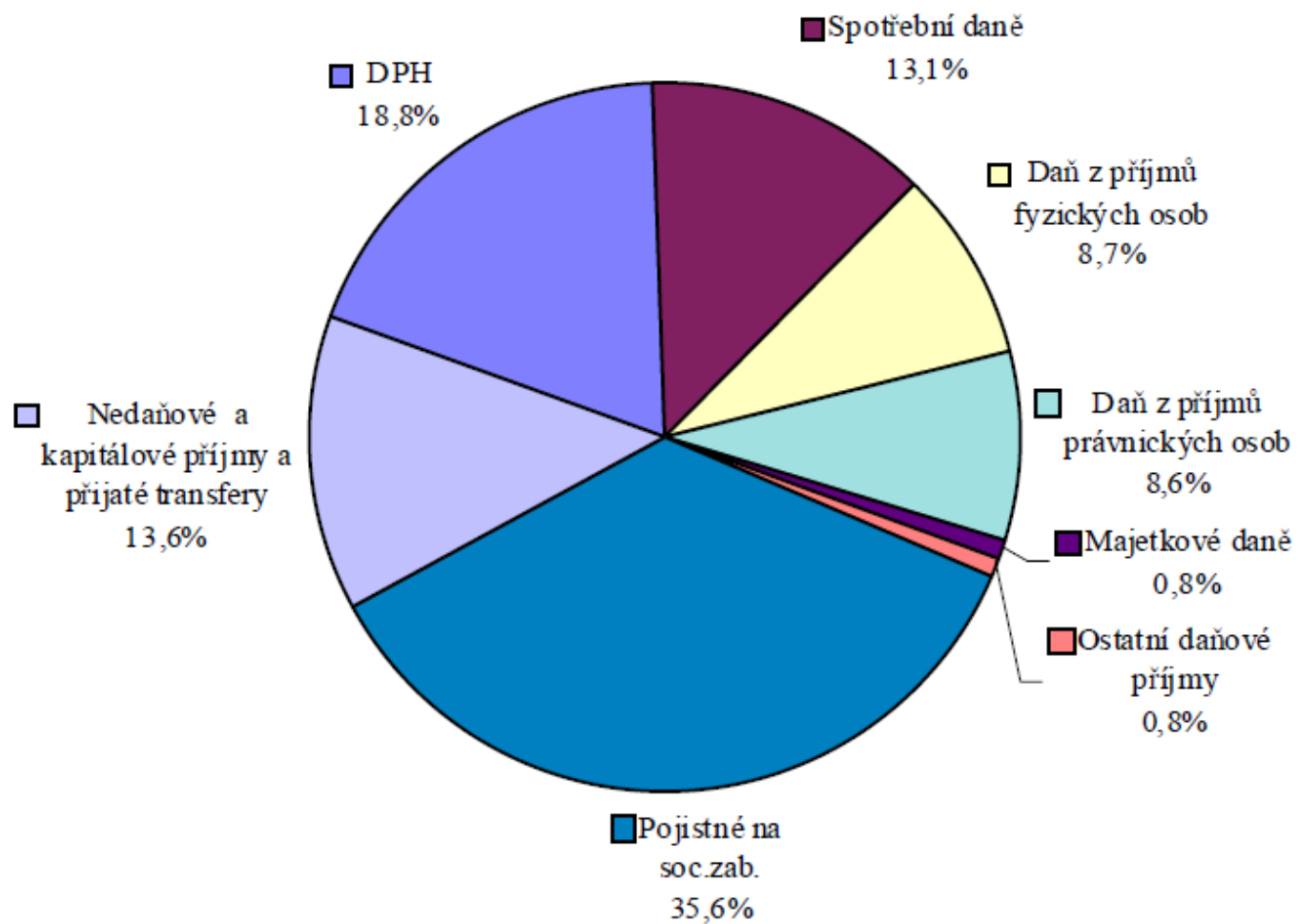
- Soustava veřejných rozpočtů:
  - státní rozpočet,
  - municipální rozpočty,
  - rozpočtové fondy,
  - rozpočty státních podniků.
-
- **Státní rozpočet - centralizovaný peněžní fond, který má podobu bilance, má svoji příjmovou a výdajovou stránku.**

- ◉ Funkce státního rozpočtu:
- ◉ Stabilizační
- ◉ Distribuční
- ◉ Alokační

- Rozpočet ČR
- schvaluje jej poslanecká sněmovna - forma zákona

- Státní rozpočet 2012 zákon č. 455/2011 Sb.
- Příjmy 1084 miliard Kč
- Výdaje 1189 miliard Kč
- Schodek 105 miliard Kč

PŘÍJMY STÁTNÍHO ROZPOČTU

- ◉ Daňové příjmy
- ◉ Nedaňové příjmy
- ◉ Kapitálové příjmy
- ◉ Přijaté transfery

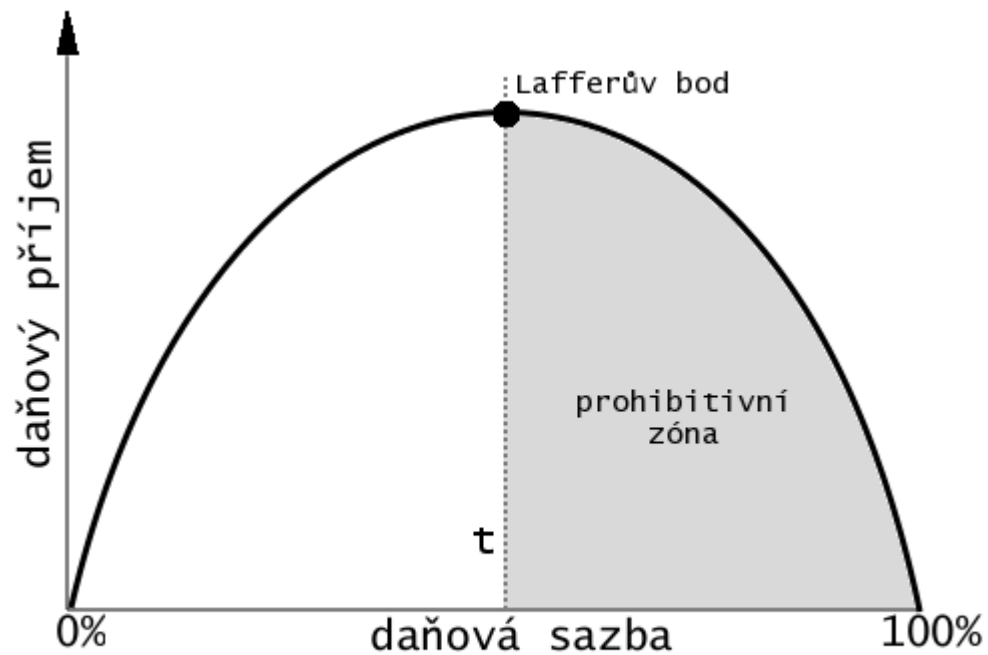
- ◉ Daně rozdělujeme na přímé a nepřímé:
- ◉ PŘÍMÉ - *daň z příjmů fyzických a právnických osob, majetkové daně (např. daň z nemovitostí, z převodu nemovitostí).*
- ◉ **PROGRESIVNÍ ZDANĚNÍ**
- ◉ **PROPORCIONÁLNÍ ZDANĚNÍ**
- ◉ **DEGRESIVNÍ ZDANĚNÍ**

- ⊙ NEPŘÍMÉ - DPH
- ⊙ *spotřební daň z:*
- ⊙ uhlovodíkových paliv a maziv
- ⊙ lihu a lihovin
- ⊙ tabákových výrobků

- Funkce daní: alokační
- redistribuční
- stabilizační

- Daňové principy: spravedlnost a efektivnost

LAFFEROVA KŘIVKA

Lafferova křivka

VÝDAJE STÁTNÍHO ROZPOČTU

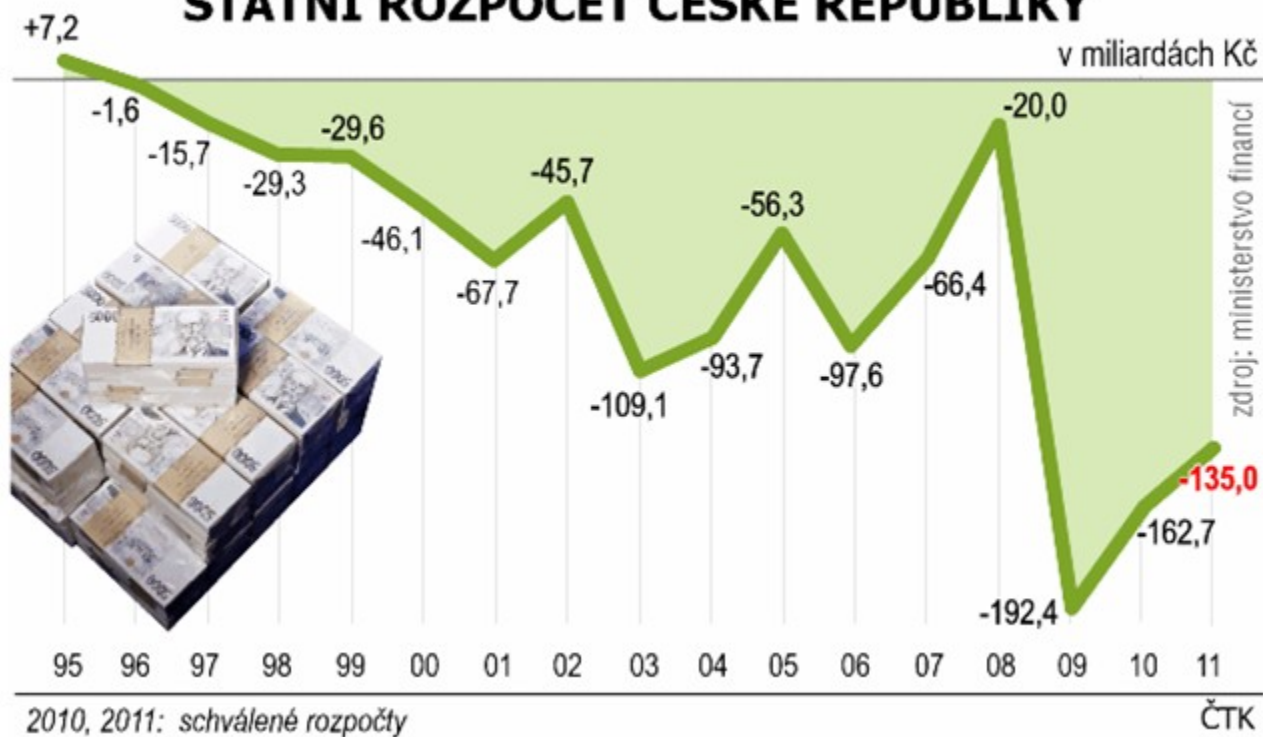
- ◉ **KAPITÁLOVÉ**
  - ◉ **BĚŽNÉ - MANDATORNÍ VÝDAJE**
  - ◉ **- QUASI MANDATORNÍ VÝDAJE**
-
- ◉ **Transferové platby**

DEFICIT STÁTNÍHO ROZPOČTU, STÁTNÍ DLUH

- Rozpočet může být vyrovnaný, přebytkový a deficitní.
- Cyklický deficit
- Strukturální deficit - diskreční politika vlády

STÁTNÍ ROZPOČET ČESKÉ REPUBLIKY

v miliardách Kč

MOŽNOSTI FINANCOVÁNÍ DEFICITU

- ◉ Dluhové krytí (domácí, zahraniční)
  - ◉ Zvýšení daní
  - ◉ Rozprodej státního majetku
  - ◉ Monetizace
-
- ◉ Státní dluh je součástí veřejného dluhu = celkový rozsah zadlužení vlády, veřejných institucí, měst, obcí.

- ◉ Dopady zadlužování státu:
- ◉ zpomalení ekonomického růstu (pokles investic),
- ◉ snížení ratingu státu,
- ◉ v krajním případě státní bankrot.

- ◉ ***Možnosti vlády vypořádat deficit:***
- ◉ ***Zvýšení daní***
- ◉ ***Monetizace***
- ◉ ***Emise obligací***
- ◉ ***Půjčky ze zahraničí***
- ◉ ***Rozprodej státního majetku***
- ◉ ***Rozpočtový deficit je pak hlavním zdrojem tzv. VEŘEJNÉHO DLUHU.***

- ◉ *Dle vzájemného vztahu příjmů a výdajů můžeme státní rozpočet označit jako:*
- ◉ *přebytkový - aktivní saldo, vyrovnaný a deficitní - pasivní saldo.*

